

νον κλάδους ελαιάς. Πρὸ τῆς εἰσόδου ἡ φρουρά τοῦ Poitiers ἔπαίξε μετὰ πατάγου τὸν ἐθνικὸν παίχνα Ζήτω Ἐρρίκος ὁ τέταρτος. Ὁ Ξένος ἔστη πρὸς σιγῆν, ἀμφιβάλλων ἐὰν ἦτο παίγιον ὀνείρου ἢ πραγματικότητος, θεωρῶν τὰ πάντα προσεκτικῶς, φλεγόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ μάθῃ τί τρέχει καὶ τρέμων νὰ πληροφορηθῇ· ἀλλ' ἔπειτα ἐγάθη ἀπαρτήρητος ἐντὸς τοῦ θορύβου τοῦ πλήθους. Ἀφοῦ δὲ περιεπλανήθη ἐπὶ πολὺ, ὡς σιὰ περίξ τῶν εὐθυμούντων οὐλίων, διήρχετο πλησίον τραπέζης ἐσπερωμένης ὑπὸ τὴν δένδροστοιχίαν, ὅτε αἶφνης ἤκουσε λέξεις τινὰς αἰτινες εἴκυσαν τὴν προσοχὴν του. Ἐκάθισε λοιπὸν εἰς τὸ ἄκρον θρανίου, οὐχὶ μακρὰν δύο γερόντων ἐκ τοῦ χωρίου, οἵτινες ἐνῶ ἔπινον τὸν οἶνον τοῦ μεγάρου, συνωμίλου δυσχερῆστοι μετὰ τῆς ἐπανόδου τῶν Λασσυγιέρ καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Σταμπλῆ. Ἐκλινε τότε πρὸς τὴν τραπέζαν καὶ στηρίζας τὸ μέτωπον μετὰ τὰς δύο του χεῖρας, ἔμεινε ἀκίνητος ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Ὅτε δὲ ἀπεμακρύνθη τῆς θέσεως ἐκείνης, ὁ κήπος ἦτο ἔρημος· βθεῖα σιγὴ εἶχε διαδεχθῆ ἐν τῷ μεγάρῳ τὸν πρότερον θόρυβον· τὰ ὑπολειφθέντα φῶτα, ὑποτρέμοντα ἐσθέννυντο καὶ οἱ ἀλέκτορες ἀνήγγελλον τὴν ἐπάνοδον τῆς ἡούς.

Ἐπειτὰ συνέχισεν

ΑΓΓΕΛΙΟΝ Γ. ΠΑΡΗΛΑΟΠΟΥΛΟΥ.

Ο ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΒΑΔΑΧΟΖ

[Ἐκ τῶν τοῦ Abbé Blanchet].

Ὁ ἡγούμενος τοῦ Βαδαχόζ ἦτο σοφώτερος ὅλων ὁμοῦ τῶν διδασκτῶν τῆς Σαλαμάγκας, τῆς Κοῦμβρας καὶ τῆς Ἀλιάλας. Ἦτο κάτοχος πασῶν τῶν γλωσσῶν, νεκρῶν τε καὶ ζωσῶν· ἐγίνωσκε πάσας τὰς ἐπιστήμας, θείας καὶ ἀνθρωπίνους· ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν εἶχε γνώσιν τῆς μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἦν ἀπαρηγόρητος. Τῷ εἶπον ὅτι εἰς ἐν τῶν προαστείων τοῦ Τολέδου κατῴκει μύστης ἰκανώτατος τῶν ἀποκρύφων ἐπιστημῶν, καλούμενος Τορρίβιος.

Ἄνευ ἀναβολῆς ὁ ἡγούμενος διατάξας νὰ ἐπισάξωσι καλὴν ἡμίονον, ἐξελίγησε κατευθυνόμενος εἰς Τολέδον, καὶ ἀφίππευσε πρὸ τῆς θύρας παλαιῦ οἴκου, ὅπου ὁ μέγας ἀνὴρ κατῴκει.

— Κύριε μάγε, τῷ εἶπεν εὐσεβῆστος ὑποκλινόμενος, εἶμαι ὁ ἡγούμενος τοῦ Βαδαχόζ. Οἱ ἐν Ἰσπανίᾳ σοφοὶ μετὰ τιμῶν ἀποκαλοῦντές με διδάσκαλόν των, πλὴν ἐγὼ ἔρχομαι ἐνταῦθα ζητῶν ν' ἀποκτήσω ἐνδοξότερον τίτλον, τὸν τοῦ μαθητοῦ ὑμῶν. Ἄν εὐρεσθηθῆτε νὰ με διδάξητε τὰ μυστήρια τῆς τέχνης σας, θὰ τρέφω πρὸς ὑμᾶς εὐγνωμοσύνην ἄπειρον, ἀνταξίαν πρὸς τὸ εὐεργέτημα.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, καίτοι ἐκαυχᾶτο ὅτι εἶχε σχέσιν στενὴν μετὰ τῶν εὐγενεστέρων ὑποχθονίων θεοτήτων, δὲν ἦτο ὁμοῦ πολὺ εὐπροσήγορος. Ἀπήνησεν ὅθεν εἰς τὸν ἡγούμενον ὅτι ὤφειλε ν'

ἀποταθῆ ἄλλαχθῶ. Ἄν ἐξήτει διδάσκαλον τῆς μαγείας, ὅτι αὐτὸς ἐθαυρόνθη ἐξακῶν ἐπάγγελμα ἄχαρι, ἐξ οὗ ἀπεκρίμαζεν μόνον συγκαρητήρια καὶ ὑποσχέσεις, καὶ ὅτι δὲν ἤθελε νὰ ἐξευτελίση πλέον τὰς ἀποκρύφους ἐπιτήχας μεταδίδων αὐτὰς εἰς τοὺς ἀχαρίστους.

— Εἰς τοὺς ἀχαρίστους! ἀνέκραξεν ὁ ἡγούμενος. Λοιπὸν, δὸν Τορρίβιε, ἀπηντήτατε καὶ ἀχαρίστους μαθητάς; Καὶ μετὰ ἀδικεῖτε τόσον κατατάσσοντες καὶ ἐμὲ μετὰ τῶν αὐτῶν τῶν τρεῶντων.

Ἀπήγγειλε τότε ὅσα ἀξιώματα καὶ ἀπορθέγματα ἐγίνωσκε περὶ εὐγνωμοσύνης, ἐλάλησε μετὰ ζέσεως καὶ μετὰ ὕψους γλυκυτάτου περὶ τῶν τιμῶν καὶ εὐγενῶν αἰσθημάτων, ἀναφέρων ὅσα παραδείγματα τῷ ἐχρηγήει ἢ ἀνεξάντητος αὐτοῦ μνήμη· ἐν ἐνὶ λόγῳ ὠμίλησε τόσον καλῶς, ὅττε ὁ μέγας, μείνας ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σκεπτικῶς, ὡμολόγησεν ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀρνηθῆ τὰς ἐκδουλεύσεις του εἰς ἄνδρα τόσον πολυμαθῆ καὶ πεπαιδευμένον.

— Ἰακίνθη, ἐρώνητε πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν του, συνόβλισε δύο πέρδικας, διότι ἐλπίζω ὅτι ὁ ἡγούμενος θὰ μοὶ κάμῃ τὴν τιμὴν νὰ δειπνήσῃ μαζί μου.

Κρατῶν δὲ αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς, τὸν εἰσάγαγεν εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, ἐκεῖ δὲ τῷ ἤγγισε τὸ μέτωπον ψιθυρίζων τὰς τρεῖς ταύτας μυστηριώδεις λέξεις, ἃς οἱ ἀναγνώσται παρακαλοῦνται νὰ μὴ λησμονήσωσιν·

Ortobolan-Pistagorier-Agoron.

Ἀμέσως δὲ προσέθη μετὰ σαφηνείας εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν πρώτων προεισαγωγικῶν μαθημάτων τῆς μαγικῆς τέχνης.

Ὁ νέος μαθητὴς ἠεροῦτο μετὰ πολλῆς προσοχῆς, μόλις ἀναπνέων, ὅποτε ἡ Ἰακίνθη εἰσηλθε βικίως ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἀνθρώπου μικροσώμου φέροντος ὑποδήματα ὑψηλὰ μέχρι ζώνης καὶ κατερυπωμένον ἐκ τοῦ πηλοῦ, ζητοῦντος δὲ νὰ διηλιθῆ πρὸς τὸν ἡγούμενον δι' ὑπόθεσιν σπουδαιστάτην. Ἦτο ὁ ταχυδρόμος τοῦ θείου του, ἐπισκόπου τοῦ Βαδαχόζ, καὶ ἤρχετο ἀναζητῶν αὐτὸν μετὰ σπουδῆς μέχρι Τολέδου, ὅπως τῷ ἀναγγεῖλῃ ὅτι ὁ σεβασμιώτατος προσεβλήθη ὑπὸ ἀποπληξίας τοσοῦτον σφοδρᾶς, ὥστε οὐδενίᾳ ἐλπίδι σωτηρίας ὑπῆρχεν.

Ὁ ἡγούμενος ἐδραστήρησεν ἐκ βάλους καρδίας, ταπεινοφῶνως ὁμῶς ὅπως μὴ σκανδαλίση τοὺς παρῆκτους, τὴν ἀθένειαν, τὸν ἀθηνῆ καὶ τὸν ταχυδρόμον, διότι ἤρχοντο νὰ τὸν διαταράξωσιν εἰς ὦραν τοσοῦτον ἀκατάλληλον. Ἦλευθερώθη ἐν τοσοῦτῳ τοῦ ταχυδρόμου ἀποπέμψας αὐτὸν εἰς Βαδαχόζ, καὶ λέγων ὅτι δὲν θὰ ἐθράδυνε καὶ αὐτὸς νὰ ἐπιστρέψῃ, μετ' ὃ ἐπκνέλαθε τὴν ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων, ὡς ἂν μὴ ὑπῆρχον εἰς τὸν κόσμον οὔτε θεοὶ οὔτε ἀποπληξίαι.

Τὰς ἀκολουθίας ἡμέρας ἀφίκοντο ἐκ νέου εἰδήσεις ἐκ Βαδαχόζ, καὶ αὐταὶ ἦσαν τὴν φορὰν

ταύτην τόσον σοφαιά, ὥστε ἐδέητε νὰ τὰς ἀκροασθῆ καλῶς.

Ὁ πρωτοψάλτης καὶ δύο ἱερεῖς ἦλθον νὰ ἀναγγείλωσι πρὸς τὸν ἡγούμενον ὅτι ὁ θεὸς του, ὁ σεβασμιώτατος ἀρχιεπίσκοπος, ἀπῆλθεν εἰς οὐρανούς ὅπως λάβῃ τὴν ἀντιμισθίαν τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἱερὸν συμβούλιον κανονικῶς συνελθὼν ἐξέλεξε νὰ αὐτὸν ὅπως λάβῃ τὴν χρεύσασαν θέσιν, ἐν τέλει δὲ ἰκέτευον αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ταχέως ὅπως παρηγορήσῃ διὰ τῆς σεβαστῆς παρουσίας του τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Βαδαχόζ, νέαν αὐτοῦ μνηστήν.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, περὶ εἰς τὴν ὁμιλίαν τῶν ἀπεσταλμένων, ἐσκέφθη φρονίμως νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς εὐνοικῆς περιστάσεως. Ἐκάλεσεν ὅθεν κατὰ μέρος τὸν νέον ἐπίσκοπον, καὶ μετὰ τὰς καταλλήλους φιλοφρονήσεις τῶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι εἶχεν υἱόν, καλούμενον δὸν Βενιαμίν, ὅστις ἦτο μὲν πεποικισμένος μὲ πολλὰ πνεύμα καὶ ἀγαθὰς διαθέσεις, δὲν ἠσθάνετο ὅμως κλίσιν πρὸς τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας. Τὸν συνεβούλευσε λοιπὸν νὰ γείνη ἱερεὺς, ἐπειδὴ δὲ χάριτι θεῖα κατώρθωσε τοῦτο, καὶ ἔχαιρε τὴν φήμην ἀρίστου κληρικοῦ ἐν Τολέδῳ, αὐτὸς ὡς πατὴρ παρεκάλει τὴν Σεβασμιότητά του νὰ παραχωρήσῃ τῷ δὸν Βενιαμίν τὸ ἀξίωμα τοῦ ἡγουμένου τοῦ Βαδαχόζ, ὅπερ δὲν ἠδύνατο πλέον γινόμενος ἐπίσκοπος νὰ διατηρήσῃ.

— Οἱμοι, εἶπε στενάζων ὁ ἱεράρχης διαστάζων καὶ ἐν ταραχῇ, θὰ πράξω πάντοτε πᾶν ὅ,τι σὰς εὐχαριστεῖ! πλὴν δὲν δύναμαι νὰ σὰς ἀποκρύψω ὅτι ἔχω συγγενῆ τινα, οὐτινος εἶμαι ὁ μόνος κληρονόμος. Εἶνε γέρον κληρικὸς, καὶ μόνη κατάλληλος θέσις δι' αὐτὸν εἶνε ἡ τοῦ ἡγουμένου. Τί θὰ ἐλέγετε καὶ σεῖς ἂν τῷ ἠνούμην τὴν θέσιν ταύτην; Ἀμέσως ἤβηλον δυσαρεστήσει τοὺς συγγενεῖς μου, οὓς ὁμολογῶ ὅτι λατρεύω μετὰ παραφοράς. Ἀλλὰ, ἐξηκολούθησε μετὰ θωπευτικῆς φωνῆς, δὲν σκοπεύετε σεῖς νὰ ἐλθῆτε εἰς Βαδαχόζ; Μήπως σκέπτεσθε νὰ μὲ ἐγκαταλίπητε ἀκριβῶς καθ' ἣν ὥραν ἀρχίζω νὰ γίνωμαι ἱκανὸς ὅπως σὰς φανῶ χρήσιμος; Ἀκούσατέ με, φίλτατε διδάσκαλε! ἂς ἀναχωρήσωμεν ὁμοῦ, καὶ μὴ σκέπτεσθε περὶ ἄλλου εἰμὴ περὶ τῆς διδασκαλικῆς τοῦ μαθητοῦ σας. Ἔστε βεβαιότατος περὶ τῆς μελλούσης προαγωγῆς τοῦ δὸν Βενιαμίν. Ἐγὼ θέλω φροντίσει ἕασσον ἢ βράδιον, καὶ θὰ πράξω ὑπὲρ αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι ὁ πατὴρ του μοὶ ζητήσῃ. Ἐξ ἄλλου ἐν ἄλλιον ἀξίωμα ἡγουμένου ἐντὸς τοῦ βάλους τῆς Ἐστραμαδούρας δὲν εἶνε ἡ κατάλληλος ἀμοιβὴ διὰ τὸν υἱὸν τοιαύτου πατρός.

Ὅ,τι ἐπρότεινεν ὁ ἡγούμενος εἰς τὸν μάγον ἦτο κατὰ τὸ κανονικὸν δίκαιον καθαρὰ συμφωνία! ἐν τοσούτῳ οὐδεὶς τῶν δύο τούτων σοφῶν ἀνδρῶν προσέσχεν εἰς τοῦτο, εἴτε ἐδειξεν ἐνδοιασμὸν τινα, καὶ ἡ συμφωνία ἐγένετο ρητή. Ὁ δὸν Τορρίβιος ἠκολούθησεν εἰς Βαδαχόζ τὸν ἐνδοξον αὐτοῦ

μαθητὴν, κατώκησεν εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ δώματα τῆς ἐπισκοπῆς, εἴλκυσε δὲ τὸ σέβας ὄλων ὡς ὁ εὐνοούμενος τοῦ σεβασμιωτάτου καὶ τρόπον τινα ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ.

Ἰπὸ τὴν ὀδηγίαν τοσοῦτον δεξιῶ διδασκάλου ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Βαδαχόζ προώδευεν ἱκανῶς εἰς τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας. Κατ' ἀρχὰς ἀφέθη μετὰ ζήσεως ὑπερβολικῆς, κατόπιν ὅμως ἐμετρίασε βαθμηδὸν τὴν ὁρμὴν του φρονιζῶν νὰ μὴ παραμελῆ καὶ τὰ τοῦ ἐπισκόπου καθήκοντα χάριν τῶν μαγικῶν σπουδῶν· διότι ἐπέσβευσεν ὅτι οἱ εἰς τὴν ἱερατικὴν τάξιν ἀνήκοντες μάγοι καὶ φιλόσοφοι δὲν εἶχον μόνον καθήκον νὰ παρίστανται εἰς τὰς κατὰ σάββατον μαγικὰς τελετὰς, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποδεικνύωσιν εἰς τοὺς ἄλλους τὸν δρόμον τοῦ παραδείσου, διδάσκοντες τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰ καλὰ ἦθη.

Τοιαύτας ἀρχὰς προσεβύων καὶ οὕτω συνετῶς φερόμενος ὁ σοφὸς ἱεράρχης ἀπέκτησε τὴν φήμην καὶ τὸν σεβασμὸν σύμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, ἡμέραν δὲ τινα ἀπροσδοκῆτως ὠνομάσθη ἀρχιεπίσκοπος Κομποστέλλης.

Φυσικῶ τῷ λόγῳ μαθόντες τοῦτο ὁ λαὸς καὶ ὁ κληρὸς τοῦ Βαδαχόζ ἐλυπήθησαν ἄκρως ἐπὶ τῇ στερήσει τοῦ ἐναρέτου αὐτῶν ποιμένος· οἱ δὲ ἱερεῖς τῆς μητροπόλεως, ὅπως παράσχωσι τῷ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ ἕτερον τοῦ πρὸς αὐτὸν ἀμέτρου σεβασμοῦ δείγμα, ἀνέθηκαν αὐτῷ τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαδόχου του.

Ὁ δὸν Τορρίβιος ἔσπευσε νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς εὐκαιρίας, καὶ ἠτήσατο παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τὴν κενωθεῖσαν ἐπισκοπὴν διὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὴν θέσιν ταύτην ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἠρηνήθη αὐτῷ μετὰ πάσης δυνατῆς εὐγενείας. Πόσον σεβασμὸν ἠσθάνετο πρὸς τὸν διδάσκαλόν του! Ἀλλὰ μήπως ἠδύνατο νὰ πράξῃ διαφοροτρόπως; Ὁ δὸν Φερνάνδος δὲ Λάρα, πρωτοστάτωρ τῆς Καστιλίας, εἰζήτηε τὴν ἰδίαν θέσιν διὰ τινα συγγενῆ αὐτοῦ. Δὲν ἐγένωσκε προσωπικῶς τὸν κύριον τοῦτον, ἀλλὰ τῷ ἐχρεώσται, ὡς ἔλεγε, πολλὰς καὶ σπουδαίας ἀποκρύφους ἐκδουλεύσεις· ἄλλως τὸ ἦτο παλαιὸς φίλος καὶ ἐξ ἀνάγκης ὤφειλε νὰ προτιμήσῃ τὸν παλαιὸν εὐεργέτην τοῦ νέου. Ἡ δικαίκα ὅμως καὶ εὐσυνείδητος αὕτη πράξις οὐδόλως ἠδύνατο νὰ ζημιώσῃ τὸν φίλτατον διδάσκαλόν του, τὸν δὸν Τορρίβιον. Θὰ ἐφρόντιζεν ἀφεύκτως ἀπ' ἑαυτοῦ, ἅμα ὡς ἤθελεν ἔλθει ἡ σειρά του, νὰ δικαιοῦσῃ καὶ ν' ἀμείψῃ τὸν διδάσκαλόν του, καὶ ἡ σειρά του δὲν θὰ ἐβράδυνεν ἐπὶ πολὺ εἰσέτι νὰ ἔλθῃ. Ὁ δὸν Τορρίβιος ἐπίστευσεν ἐν ἀθωότητι τὸ ἀνέκδοτον τῶν παλαιῶν ὑποχρεώσεων τοῦ μαθητοῦ του, καὶ συγκατετέθη νὰ θυσιάσῃ τὴν ἀπαίτησίν του ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπὲρ τοῦ δὸν Φερνάνδου.

Ἐφρόντισαν λοιπὸν νὰ προσετοιμάσωσι τὰ χρειώδη διὰ τὴν ἀναχώρησιν καὶ μετέβησαν εἰς Κομποστέλλην· ἀλλ' εἴμαρτο νὰ δικαιοῦσιν ἐκείσε

ἐπὶ τοσούτῳ βραχὺ διάστημα, ὥστε δὲν ἤξιζον τὸν κόπον ἢ τόση σπουδὴ καὶ μέριμνα περὶ τοῦ ταξιδίου. Ἐνα μῆνα μόλις μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἀφίκετο ἐκ Ῥώμης θαλαμηπόλος τοῦ Πάπα κομίζων εἰς τὸν ἱεράρχην τὸν τοῦ καρδινάλιου πῖλον καὶ ἐπιστολὴν φιλοφρονεστάτην, δι' ἧς ὁ ἅγιος πατὴρ ἐκάλει παρ' αὐτῷ τὸν ἔξοχον ποιμενάρχην, ὅπως διὰ τῶν συμβουλῶν του βοηθῆ αὐτὸν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἐπέτρπε δὲ αὐτῷ συνάμα νὰ δωρηθῆται τὴν μίτραν εἰς ὃν τινα ἤθελεν αὐτὸς ἐκλέξει.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, ὅταν ἀφίκετο ὁ ταχυδρόμος τοῦ Πάπα, δὲν εὐρίσκετο εἰς Κομποστέλλην, μεταβάς νὰ ἴδῃ τὸν υἱὸν του, ἀπλοῦν εἰσέτι ἰερέα ἐνορίας τινὸς τοῦ Τολέδου. Ἐπέστρεψε ταχέως, ἀλλ' ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ του δὲν ἔσχε κἄν τὸν καιρὸν νὰ ζητήσῃ τὴν χηρεύουσαν ἐπισκοπὴν. Ὁ νέος καρδινάλιος ἔδραμε καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας.

— Φίλτατέ μοι διδάσκαλε, τῷ εἶπεν, ἔχω δύο εἰδήσεις· νὰ σοὶ ἀναγγεῖλω ἀντὶ μιᾶς ὁ μαθητῆς σου ἐγένετο καρδινάλιος, καὶ ὁ υἱὸς σου ἢ θὰ γείνη ἐπίσκοπος καὶ αὐτὸς, ἢ ἐγὼ δὲν θὰ ἔχω καμμίαν ἰσχὺν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ῥώμης. Ἦθελα ἐν τῷ μεταξῷ νὰ διορίσω αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον Κομποστέλλης, ἀλλὰ ἰδέτε τί ἀτυχία! Ἡ μήτηρ μου, τὴν ὁποίαν ἀφήσαμεν εἰς Βαδαχόζ, μοὶ ἔγραψε, διαρκούσης τῆς ὑμετέρας ἀπουσίας, ἐπιστολὴν σκληρὰν, καταστρέφουσαν πάντα τὰ σχέδιά μου. Ζητεῖ διὰ τῆς βίας νὰ μοὶ ἐπιβάλλῃ ὡς διάδοχον τὸν ἄλλοτε ἀρχιεπίσκοπον τῆς ἐκκλησίας μας δὸν Παῦλον Σαλαζάρ, ὅστις εἶνε φίλος στενὸς καὶ πνευματικὸς αὐτῆς. Μοὶ γράφει ὅτι, ἂν δὲν εἰσακουσθῆ ἢ αἰτησίς της αὕτη καὶ δὲν δοθῆ ἢ θέσις εἰς τὸν πνευματικὸν αὐτῆς πατέρα, θ' ἀποθάνῃ ἐκ τῆς λύπης, καὶ εἶνε γυνὴ ἱκανὴ νὰ ἐκτελέσῃ ὅ,τι λέγει. Τί νὰ κάμω λοιπὸν, φίλτατέ μου διδάσκαλε; βαλθῆτε εἰς τὴν θέσιν μου. Θέλετε νὰ φρονέσω τὴν μητέρα μου;

Ὁ δὸν Τορρίβιος δὲν ἦτο ἱκανὸς νὰ συμβουλεύσῃ τὸν μαθητὴν του νὰ γείνη μητροκτόνος· ἐπεδοκίμασε τὸν διορισμὸν τοῦ δὸν Παύλου, καὶ δὲν ἠσθάνθη τὴν ἐλαχίστην μνησικαίαν κατὰ τῆς μητρὸς τοῦ καρδινάλιου. Ἠκολούθησε λοιπὸν τὸν νέον καρδινάλιον εἰς Ῥώμην, μόλις δ' ἀφίκοντο ἐκεῖσε καὶ ὁ Πάπας εὐθὺς ἀπέθανεν. Εὐνόητος ἢ συνέπειαι τοῦ συμβάντος τούτου. Συνῆλθε τὸ συμβούλιον τῶν καρδινάλιων, καὶ πάντες ομοθυμῶς ἀνακηρύττουσιν ἐν ἐπευφημίαις ὡς διάδοχον τοῦ ἀποβιώσαντος ἐν τῇ ἀποστολικῇ ἔδρῃ τὸν Ἰσπανὸν καρδινάλιον. Ἐγένετο Πάπας.

Μετὰ τὰς συνήθεις τελετάς, ὁ δὸν Τορρίβιος ἐπιτυχῶν ἰδιαιτέρην ἀκρόασιν, ἔκλαυσεν ὑπὸ χαρᾶς, ἀσπαζόμενος τοὺς πόδας τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῦ μαθητοῦ, ὃν ἔμελλε νὰ ἴδῃ καθεζόμενον ἐπαξίως ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ ποντίφηκος. Ἐτόλμησεν

εἶτα ταπεινῶς νὰ ὑπομνήσῃ τὰς μακρὰς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις, καὶ νὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα μικρὰς τινὰς ὑποσχέσεις Αὐτῆς, ἃς ὁ ἅγιος πατὴρ εἶχεν ἐπαναλάβει πρὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεώς του. Ἐρριψοκινδύνευσεν λόγους τινὰς μετὰ συστολῆς περὶ τοῦ πῖλου τοῦ καρδινάλιου, ὃν ὁ ἀγιώτατος μαθητῆς του ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ χάριν τῆς τιμᾶς· ἀλλ' ἀντὶ νὰ ζητήσῃ τὸν πῖλον τοῦτον ὑπὲρ τοῦ δὸν Βενιαμίν, ἀγόμενος ὑπὸ ἀκατανόητου μετριοφροσύνης καὶ ὀλιγαρκείας, ἐδήλωσεν ὅτι παρητήτετο πάσης φιλοδοξοῦ ἀπαιτήσεως, καὶ ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ υἱὸς του ἤθελον εἶσθαι εὐτυχεῖς ἂν ἢ Α. Ἀγιότης ἐχορήγει αὐτοῖς μετὰ τῆς εὐλογίας του μικρὸν τι δῶρον, σύνταξίν τινα ἰσόβιον ἐπὶ παραδείγματι, ἐξαρκούσαν εἰς τὰς περιορισμένας ἀνάγκας ἐνὸς κληρικοῦ καὶ ἐνὸς φιλοσόφου.

Ἐνῷ ἀπήγγελλεν ὁ διδάσκαλος τὴν σύντομον ταύτην προσλαλίαν, ὁ μέγας Ποντίφηξ ἐσκέπτετο τί ὄφειλε νὰ πράξῃ καὶ πῶς νὰ προσενεχθῆ πρὸς τὸν διδάσκαλόν του. Δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκην αὐτοῦ, διότι ἐγένισκε ἱκανῶς τὴν μαγείαν καὶ περισσότερον τοῦ δέοντος μάλιστα διὰ Πάπαν ὡς αὐτόν. Τῷ ἦτο ἄρᾳ γε δυνατόν εἰς τὸ ἐξῆς καὶ συμφέρον νὰ παρίσταται εἰς τὰς μαγικὰς συνελεύσεις καὶ νὰ ὑποβάλληται εἰς τὴν ἀπρεπῆ αὐτῶν ἐθιμοτυπίαν; Ταῦτα πάντα σκεφθεῖσα καὶ ἀναμετρήσασα ἢ Α. Ἀγιότης ἐπέισθη ὅτι ὁ δὸν Τορρίβιος τῷ ἦτο πλέον ἀχρηστος οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμιος, καὶ κατόπιν τῆς σκέψεως ταύτης δὲν ἐδίστασε νὰ δώσῃ πρὸς τὸν διδάσκαλόν του τὴν ἐξῆς αὐτολεξεί ἀπάντησιν·

— Ἐμάρθμεν μετὰ πολλῆς λύπης ὅτι ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀποκρύφων ἐπιστημῶν διατηρεῖτε σχέσεις ἀνοσίους μετὰ τοῦ πνεύματος τοῦ σκότους καὶ τοῦ ψεύδους. Διὰ τοῦτο πατρικῶς συμβουλεύομεν ὑμᾶς ν' ἀποπλύνητε τὸ ἁμάρτημα τοῦτο διὰ μετανοίας ἴσης πρὸς τὴν βαρύτερά του. Ἐπὶ πλέον διατάσσομεν ὑμᾶς νὰ ἐξέλθητε πάραυτα ἐκτὸς τῶν ὄρων τοῦ ἡμετέρου κράτους, ἄλλως θέλομεν τιμωρῆσαι ὑμᾶς διὰ τῶν βασιάνων καὶ διὰ τῆς πυρᾶς.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, χωρὶς νὰ θορυβηθῆ ἐπανελάβεν ἀντιστρόφως τὰς τρεῖς μαγικὰς λέξεις, ἃς ἐνθυμοῦνται βεβαίως οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται, πλυσιάσας δὲ πρὸς τὸ παράθυρον ἀνεφώνησε μετὰ φωνῆς ἡχηρᾶς·

— Ἐκίθη, μίαν μόνον πέρδικα νὰ σουβλίσης ὁ κύριος ἡγούμενος δὲν θὰ δειπνήσῃ ἐδῶ.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἤχησαν ὡς κεραυνὸς εἰς τὰ ὦτα τοῦ κατὰ φαντασίαν Πάπα. Ἀφηνίσθη πάραυτα ἀπὸ τῆς ἐκστάσεως ἐν ἣ διετέλει, καὶ εἰς ἣν ἐβύθησαν αὐτὸν αἱ τρεῖς μυστηριώδεις λέξεις, τὰς ὁποίας ὁ μάγος ἐπρόφερε τὸ πρῶτον. Εἶδε μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ἀντὶ νὰ εὐρίσκηται εἰς Βατικανὸν ἠύρισκετο εἰσέτι ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου τοῦ δὸν Τορρίβιου, καὶ παρατηρῶν τὸ ὥρολογιον

ἐνόησε πρὸς τούτους ὅτι μόλις μία ὥρα εἶχε παρῆλθει ἀφ' οὗτο ἠύρισκετο ἐκεῖ ὄνειρευόμενος τόσον ὥραϊα πράγματα. Ἐν διαστήματι μιᾶς μόνης ὥρας ἐνόησεν ἑαυτὸν μάγον, ἐπίσκοπον, ἀρχιεπίσκοπον, καρδινάλιον καὶ πάπαν, ἀνεγνώριζε δὲ ἐπὶ τέλους ὅτι δὲν ἦτο ἄλλο εἰμὴ ἄνθρωπος κακώτροπος καὶ εὐήθης, ὡς οἱ λοιποί. Πάντα ὅσα εἶδεν ἦσαν γοητεία, πλὴν τοῦ κιβδηλοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς μογηρίας, ἣν εἶχεν ἐπιδείξει. Ἐξῆλθεν ἄφρωνος, εὔρε τὴν ἡμίονον προσδεδεμένην ὅπου τὴν εἶχεν ἀφήσει καὶ ἐπέστρεψεν ἐκ νέου εἰς Βαδαχίζην μὴδὲν ἀπολύτως διδαχθεὶς.

X.

ΙΧΘΥΩΝ ΦΩΛΕΑΙ

Ὅτε τις τῶν ἰχθυολόγων (M. Coste) μετὰ μακρᾶς καὶ ἐνδελεγεῖς μελέτας ἐποίησε γνωστὸν ὅτι ποτάμιός τις ἰχθύς ἐκ τῶν ταπεινοτάτων, ὁ λεγόμενος οὐρανοσκόπος (epinoche) κατασκευάζει φωλεὰν πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν ὠῶν του, ἣ εἰδητικῆ αὕτη ἐξέπληξεν οὐκ ὀλίγον τοὺς ἀκούσαντας. Καί τί λοιπόν! Ὁ ἰχθύς, τὸ ἄλογον τοῦτο καὶ ἡλίθιον ζῶον, εἶνε ἄξιον νὰ ἀμιλλᾶται πρὸς τὸ πτηνόν; καὶ ἔχει ἱκανὸν ἔνστικτον ὥστε νὰ προστατεύῃ τὰ ὠὰ του, νὰ ἐπιμελῆται αὐτῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπωάσεως, νὰ προσφυλάττῃ τὰ νεογνά του καὶ νὰ τοῖς κομίζῃ τροφήν;

Βεβαίωτατα· διότι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰχθύς ποιεῖ πάντα ταῦτα. Τὴν φωλεάν του κατασκευάζει τεχνικώτατα συμπλέκων αὐτὴν διὰ κλαδίων ἐνυδρῶν φυτῶν, ἅτινα πολλάκις εὕρισκει μετὰ μακρὸν πλοῦν, καὶ τὰ συνδέει καὶ στερεοῖ διὰ τῆς ἄμμου. Πολλάκις δὲ, ἀντὶ νὰ τὴν κτίσῃ ἐπὶ τῆς ἄμμου, τὴν ἐξαρτᾷ ἀπὸ τῶν φυκίων καὶ τῶν κορυμῶν τῶν ἐνυδρῶν φυτῶν, ὡς τὸ πτηνὸν ἐξαρτᾷ τὴν φωλεάν του ἀπὸ τοῦ κλάδου τῶν δένδρων.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐξέλθωσι τῶν ὠῶν τὰ νεογνά, ὁ πατὴρ ἐπιμελεῖται αὐτῶν μετὰ πλείστης ὄσης μερίμνης. «Εἰς οὐδὲν τῶν νεογνῶν τούτων ἐπιτρέπει νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὀρίων τῆς κοιτίδος του. Καὶ ἐὰν δέ τι αὐτῶν κατορθώσῃ νὰ ἐξέλθῃ, λαμβάνει αὐτὸ ἑλαφρὰ διὰ τοῦ στόματος καὶ τὸ ἐπανάγει εἰς τὴν φωλεάν. Ἐὰν δὲ πλείονα διαλάθωσι τὴν προσοχὴν του, λαμβάνει συγχρόνως δύο καὶ τρία διὰ τοῦ στόματός του χωρὶς νὰ τὰ βλάψῃ ἢ τραυματίσῃ. Καθ' ὅσον δὲ αὐξάνουσιν, ὁ πατὴρ παρέχει αὐτοῖς μείζονα ἔκτασιν πρὸς ἀναψυχὴν καὶ ἄσκησιν. Ἀλλὰ τότε ἡ ἐπιβλεψὶς του καθίσταται ἀναγκαιοτάτη, καὶ μεγίστην καταβάλλει προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ κόπους. Τρέχει ἄνω καὶ κάτω ὡς οἱ κύνες οἱ φύλακες τῶν προβάτων, οἵτινες περιπολοῦσι περὶ τὴν ποιμνὴν καὶ ἐπανάγουσι τὰ ἀποπλανηθέντα πρόβατα, ἔτοιμοι νὰ ἀποκρούσωσι πάντα ἐχθρὸν κατὰ τῆς ποιμνης ὁποῦνδήποτε ἐπερχόμενον.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε ὁ οὐρανοσκόπος ὁ μόνος ἰχθύς,

ὁ δεικνύων τοιαύτην βιομηχανικὴν δεξιότητα καὶ στοργὴν πρὸς τὰ ἐξ αὐτοῦ γεννώμενα. Ὑπάρχει ἐν Ἰνδίαῖς ἰχθύς μικρὸς, ὀνομαζόμενος Ἰρις, κατασκευάζων καὶ αὐτὸς φωλεάν. Προσεγγιζούσης τῆς ὥρας τῆς ὠοτοκίας, τὸ ἄρρεν ἀρχεται κατασκευάζων τὴν φωλεάν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑδάτων οὐχὶ παρὰ τὴν ἄμμον. Λαμβάνει, διὰ τοῦ στόματός του βέβαια, ὀλίγον τι χορτάριον καὶ βρύον καὶ τὸ φέρει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Τὰ φυτὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ εἶνε βαρύτερα τοῦ ὕδατος, θὰ ἐβυθίζοντο παρευθὺς, ἐὰν μὴ ὁ προνοητικὸς ἀρχιτέκτων ἐφρόντιζε νὰ εἰσπνεύσῃ ὀλίγον ἀέρα καὶ ἐμφυσήσῃ αὐτὸν μεταξὺ τῆς οἰκοδομησίου ὕλης του, ἥτις αὐτῶ πῶς ἐπιπλέει. Ἐπαναλαμβάνων δὲ τὴν ἐργασίαν ταύτην πολλάκις, ἀποπερατοῖ τὴν πρώτην ἡμέραν νῆσον πλωτὴν διαμέτρου ὀκτώ ὑφρεκατομέτρων. Τὴν ἐπιούσαν τὸ ἄρρεν ἐξακολουθεῖ τὰς προμηθείας τοῦ ἀέρος, ὃν ἐναποταμιεύει ἰδίᾳ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς νήσου, τοῦ ἐκ φυτῶν τούτου δίσκου, ὅστις ὠθούμενος πρὸς τὰ ἄνω ὑπὸ τοῦ ἐγκλεισμένου ἀέρος δὲν βυθίζεται πλεόν, ἀλλ' ἴσταται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος χαριέντως κυμαινόμενον. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, ἐπάναγκες εἶνε νὰ προστατευθῇ ἡ φωλεὰ καὶ κατὰ τῶν ἐπηρεϊῶν τοῦ ναυαγίου. Πρὸς τοῦτο δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ὕλης σχηματίζει περὶ τὴν φωλεάν κύκλον πλάτους δύο ὑφρεκατομέτρων, οὕτως ὥστε τὸ ὅλον ἔχει σχῆμα πύλου μαλακοῦ πλατυχείλου καὶ ὑπερέχει τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος 4—5 ὑφρεκατόμετρα. Τούτου γενομένου, φροντίζει ἔπειτα καὶ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμήσεως. Ἴνα δὲ καταστήσῃ τοὺς τοίχους αὐτῆς λείους, εἰσδύει εἰς αὐτὴν καὶ περιστρέφει τὸ σῶμά του καὶ διὰ τῆς κεφαλῆς ὠθεῖ κατὰ μικρὸν πᾶν τὸ ἐξέχον, ἢ ἄλλως πῶς ἀντιθίσκων εἰς τοὺς ἀρχιτεκτονικοὺς αὐτοῦ κανόνας.

Μετὰ δὲ τὴν ὠοτοκίαν ἡ θήλεια ἀπέρχεται τῆς συζυγικῆς στέγης διὰ παντός, καὶ οὐδέποτε ἐπανέρχεται· μόνος δὲ ὁ ἀτυχὴς πατὴρ μένει μεριμνῶν περὶ τῶν ὠῶν, ἅτινα διεσπαρμένα ἐπὶ τῶν χορτῶν συνάγει καὶ ταξιθετεῖ ἐν τῇ φωλεᾷ μετὰ πατρικῆς ἀληθοῦς μερίμνης. Ἐξέρχεται ἔπειτα τῆς φωλεᾶς καὶ φράσσει ἐπιμελῶς καὶ τεχνικώτατα τὴν εἴσοδον αὐτῆς, μεθ' ἧς ἀπομακρύνεται ὀλίγον καὶ μακρόθεν ἐπισκοπεῖ τὸ φρούριόν του πανταχόθεν περιφερόμενος, μήπως ἀπέμεινέ τι χρῆζον διορθώσεως.

Μετὰ ἑβδομήκοντα ὥρας εἰκάζων ὁ πατὴρ ὅτι καιρὸς εἶνε νὰ μεταβάλῃ τὸν τόπον διαμονῆς τὰ ἐν τῇ φωλεᾷ περιεχόμενα, διατρύφῃ ὀλίγον τὴν κορυφὴν αὐτῆς, ὃ ἐγκλεισμένος ἀὴρ διεκφυγεῖ, καὶ τὸ ἐξέχον μέρος τῆς φωλεᾶς κατακάθηται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος καὶ καλύπτει τὰ ἔμβρυα, ὧν ἡ ζωὴ ἄρχεται ἤδη ἐμφανιζομένη. Ἴνα δὲ μὴ ἐξέλθωσι τὰ μικρὰ, ἔλκει τὰ χεῖλη τῆς φωλεᾶς καὶ δι' αὐτῶν σχηματίζει φραγμὸν ὑψηλόν, ὥστε νὰ μὴ δύνωνται νὰ τὸν ὑπερπηδῇ-